

Otázka: Květiny v sadovnických úpravách

Předmět: Pěstování rostlin

Přidal(a): MAKY

Odrůda = skupina rostlinných organismů, která vznikla přirozeným nebo umělým způsobem.

- krajové – vznik volným křížením a přirozeným výběrem
- šlechtěné – výsledek práce šlechtitelů

Etapy šlechtění

- novošlechtění
- udržovací šlechtění
- semenářství

Novošlechtění

- cílem je vyšlechtit novou odrůdu s lepšími hospodářskými vlastnostmi, než je standard
- rajonizace odrůd = odrůda se šlechtí pro určité podmínky, které budou převládat při pěstování

Postup:

1) stanovení š. cíle a volby výchozího materiálu

- šlechtění nové odrůdy trvá 10-15 let
- fytotron = klimatizovaný box nebo skleník, který slouží k navození umělých klim. podmínek
- genová banka = soubor gen. materiálu všech dosud vyšlechtěných odrůd

2) vlastní šlechtění

- výběr
 - přirozený – probíhá působením přírodních podm.
 - umělý
 - hromadný – vybere se několik nejvhodnějších jedinců podle cíle
 - u cizosprašných a krmných plodin
 - individuální – vysévají se semena každé rostliny zvlášť
- pohl. křížení
 - hybridizace
- heterozní šlechtění
 - tvorba hybridů, majících F1 generaci heterozní efekt (mohutnější růst, vyšší výnos, lepší odolnost proti chorobám.)
- vnitřní šlechtění
 - imbreeding – příbuzenské šlechtění
- mutační šlechtění
 - využití mutací (náhlých dědičných změn) uměle vyvolaných různými mutageny
- polyploidní šlechtění
 - tvorba nových odrůd, které mají změněný počet chromozomů u tělních nebo pohl. buněk = polyploidie

3) zkoušení a hodnocení výsledku šlechtění

- provokační zkoušky – navození umělých podm. pro zkoušení mat.
- staniční zkoušky – probíhají nejméně 3 roky na stanici
- mezistaniční zkoušky – jiné podm., než v oblasti, kde se odrůda šlechtí
- poloprovozní či provozní zkoušky – reakce šlecht. mat.
- státní odrůdové zkoušky – závěrečné hodnocení

4) povolení nové odrůdy a zapsání do Listiny povolených odrůd

- rozhoduje Státní odrůdová komise

Příklady šlechtitelských cílů:

- odolnost proti chorobám a škůdcům
- dobrá skladovatelnost hlíz
- vhodnost pro mechanizovanou sklizeň (tvrdší slupka)
- dobré chuťové vlastnosti
- vysoký výnos konzumních hlíz

Udržovací šlechtění

- systematické udržování povolené odrůdy, udržení výkonnosti, jakosti a dalších vlastností
- příčiny degenerace – pěstování v méně vhodných podmínkách
- výsledkem UŠ je získání předstupně SE

Semenářství

- předstupně množení osiva a sadby: SE 1, SE 2, SE 3
- stupně množení O a S: E, C1, C2
 - základní osivo
 - certifikované osivo
- uznávací řízení
- uznávací list – vydán u uznaného O či S podle ČSN
 - doklad, který opravňuje osivo uvádět do oběhu

Etapy:

- přihlášení porostu k uzn. řízení
- polní přehlídka porostu a hodnocení
- odebrání úředního vzorku a zhodnocení jakosti
- vydání uznávacího listu

Hodnotí se:

- celkový stav porostu
- čistota druhu
- pravost a čistota odrůdy
- zaplevelení porostu
- zdravotní stav